

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 ALBEȘTI

GHID DE BUNE PRACTICI

Educație echitabilă și incluzivă

2025

Cuprins

1. Introducere - pag. 3
2. Cadru Teoretic și Conceptual - pag 3
3. Obiectivele Ghidului - pag. 3
4. Metodologia de Elaborare pag. 4
5. Bune Practici în Educația Incluzivă - pag. 4
6. Studii de Caz - pag. 5
7. Resurse și Instrumente - pag 29

Ghid de bune practici – Educație incluzivă și echitabilă

Titlu: „Educația incluzivă și echitabilă – bune practici pentru aplicarea la clasă”

Instituția: Școala Gimnazială Nr. 1 Albești

Coordonator:

Autori: Coman Nadia, Mîrza Mihaela, Marcu Samuel

Data: 30.08.2025

1. Introducere

Educația incluzivă și echitabilă reprezintă un principiu fundamental al școlii contemporane, orientat către asigurarea participării, progresului și dezvoltării fiecărui elev, indiferent de particularitățile sale individuale. În ultimele două decenii, conceptele de „incluziune” și „echitate” au devenit repere centrale în politicile educaționale internaționale (UNESCO, 2017; OECD, 2021). În acest context, educatorii sunt invitați să construiască un mediu educațional flexibil, sigur și accesibil, centred pe nevoile reale ale copilului și valorificând diversitatea.

Ghidul de față oferă un cadru coerent și aplicat pentru dezvoltarea unor practici educaționale incluzive, reunind abordări teoretice, exemple didactice, studii de caz și resurse utile pentru profesori. Scopul său este să sprijine cadrele didactice în înțelegerea și aplicarea unor strategii pedagogice eficiente, adaptate diversității elevilor.

Documentul subliniază importanța colaborării între profesori, familie și comunitate, a adaptării strategiilor didactice și a evaluării, precum și a construirii unui climat pozitiv și cooperant în mediul școlar. Prin conținutul său, ghidul se adresează cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial, profesorilor de sprijin, consilierilor școlari și tuturor actorilor implicați în crearea unui mediu educațional echitabil și incluziv.

2. Cadru teoretic și conceptual

Educația incluzivă înseamnă integrarea tuturor elevilor, indiferent de particularități (cognitive, emoționale, culturale, socio-economice).

Educația echitabilă presupune asigurarea de șanse egale și adaptarea resurselor la nevoile individuale.

Principii fundamentale:

- Respect pentru diversitate
- Acces egal la învățare
- Participare activă a fiecărui elev
- Colaborare cu familia și comunitatea

3. Obiectivele ghidului

- Oferirea de exemple aplicabile la clasă pentru incluziune și echitate.
- Promovarea unui climat pozitiv, bazat pe respect reciproc.
- Îmbunătățirea relației profesor–elev–părinte.
- Creșterea șanselor de reușită școlară pentru toți copiii.

4. Metodologia de elaborare

Practici selectate pe baza:

- Experienței cadrelor didactice din școală.
- Proiectelor educaționale naționale și europene.
- Activităților validate prin impact pozitiv asupra elevilor.

Criterii de selecție: inovație, aplicabilitate, transferabilitate, impact demonstrat.

5. Bune practici pentru aplicare la clasă

5.1. Managementul clasei incluzive

- Organizarea băncilor în formă de „U” sau grupuri mici, pentru cooperare.
- Elevii stabilesc împreună regulile clasei, afișate pe panou.
- Joc de coeziune: „Roata complimentelor” – fiecare elev oferă feedback pozitiv colegului din stânga.

5.2. Strategii didactice incluzive

- Învățare diferențiată: sarcini cu niveluri diferite de dificultate.
- Metoda „Învățarea prin predare” – elevii mai avansați îi sprijină pe colegi.
- Resurse digitale: aplicații cu funcții de citire automată pentru elevii cu dificultăți de lectură.

5.3. Evaluare echitabilă

- Portofoliu individual pentru fiecare elev.
- Rubrici clare și vizibile pentru evaluare.
- Feedback personalizat, centrat pe punctele tari și sugestii de îmbunătățire.

5.4. Implicarea părinților și comunității

- Ateliere „Școala părinților”.
- Întâlniri tematice despre gestionarea emoțiilor și prevenirea bullyingului.
- Colaborări cu ONG-uri pentru acceptarea diversității.

5.5. Activități extrașcolare incluzive

- Eco-ture accesibile tuturor elevilor.
- Ateliere artistice mixte pe niveluri de abilități.
- Campania „Școala pentru toți” – prezentări culturale și tradiționale.

6. Studii de caz și exemple concrete

Caz 1: Elev cu CES – adaptarea sarcinilor prin imagini și materiale tactile. Rezultat: participare activă.

Context:

Clasa a V-a, ora de Științe. Elevul Marius, diagnosticat cu tulburare de procesare vizuală și dificultăți de concentrare, manifestă interes pentru materiale multisenzoriale, dar are dificultăți în rezolvarea sarcinilor scrise.

Intervenția profesorului:

Pentru lecția „Animalele și mediul lor de viață”, profesorul adaptează sarcinile astfel:

În locul textelor lungi, elevul primește cartonașe cu imagini ale diferitelor animale (pești, păsări, mamifere).

Aktivitatea principală constă în asocierea imaginilor cu materiale tactile:

nisip (plajă),

bucăți de burete albastru (apă),

frunze uscate (pădure),

pietricele (munte).

Pentru verificarea înțelegerii, elevul este invitat să plaseze fiecare imagine în mediul potrivit, lipind-o pe panoul senzorial.

Profesorul îi oferă instrucțiuni scurte, clare și îl încurajează verbal la fiecare etapă.

Rezultatul observat:

Elevul participă activ la întreaga activitate.

Realizează corect asocierile și solicită să lucreze și cu alte imagini.

Interacțiunea cu colegii crește, deoarece aceștia îi cer să le explice cum a recunoscut habitatul corect.

La final, elevul declară că „îi place să învețe cu mâinile”.

Concluzie:

Utilizarea materialelor vizuale și tactile a crescut semnificativ interesul și implicarea

elevului, demonstrând că adaptările senzoriale pot transforma o lecție obișnuită într-una accesibilă și motivantă pentru elevii cu CES.

Caz 2: Grup defavorizat – club de lectură din școală. Rezultat: performanțe școlare mai bune și integrare.

Context:

În clasa a VI-a, 7 elevi din medii socio-economice dificile manifestă dificultăți de lectură, vocabular redus și motivație scăzută pentru activitățile școlare. Profesorii observaseră și o tendință de izolare față de restul colegilor.

Intervenția școlii:

Se organizează un Club de lectură săptămânal.

La activitate participă elevii școlii Albești.

Citirea se face în perechi în funcție de ritmul fiecărui elev, iar Profesorul responsabil folosește metode prietenoase:

citire pe roluri;

jocuri de vocabular;

mini-discuții despre personaje;

conectarea poveștii cu experiențele elevilor.

Elevilor li se oferă materiale accesibile (cărți cu font mare, ilustrații, fragmente scurte).

Profesorul coordonator monitorizează progresul printr-o fișă lunară simplificată (lectură, atenție, participare).

Rezultatul observat:

După două luni, toți cei 7 elevi citesc cu mai multă fluentă și înțelegere.

Două eleve au început să citească și acasă, cerând împrumuturi de la bibliotecă.

Relațiile cu colegii s-au îmbunătățit vizibil; elevii participă activ, ridică mâna și își exprimă punctul de vedere.

În lecțiile de limba română, profesorul observă o creștere a încrederii în sine și o participare mai frecventă.

Părinții semnalează schimbări pozitive în comportament și motivație.

Concluzie:

Clubul de lectură, ca activitate incluzivă și sprijinită de comunitate, a condus la îmbunătățirea competențelor de lectură, creșterea motivației și integrarea socială a elevilor defavorizați. Practica este ușor de replicat și are impact pe termen lung.

.

Fișe de studiu de caz – Anexe

Fișă de studiu de caz – Caz Elev cu CES – adaptarea sarcinilor prin imagini și materiale tactile

1. Date generale

Clasa:

Vârsta elevului:

Tipul CES / particularități educaționale:

Disciplina:

Cadru didactic:

2. Contextul situației

Descriere scurtă a dificultăților elevului:

3. Obiectivul intervenției

- Creșterea participării active
- Acces egal la sarcinile de învățare
- Reducerea anxietății față de activitățile academice
- Dezvoltarea autonomiei

4. Descrierea intervenției / adaptărilor

- Utilizarea de imagini, pictograme sau cartonașe vizuale
- Materiale tactile (nisip, burete, frunze, texturi diverse)
- Instrucțiuni scurte și clare
- Sarcini practice de asociere, sortare, lipire
- Feedback imediat și pozitiv

Descriere detaliată:

5. Observații privind comportamentul elevului

Reacția în timpul activității:

Nivelul de implicare:

Interacțiunea cu colegii:

6. Rezultatele obținute

- Participare activă
- Realizarea sarcinilor propuse
- Creșterea interesului pentru lecție
- Creșterea autonomiei

Alte observații:

7. Concluzii și recomandări

Fișă de studiu de caz – Caz 2

Grup defavorizat – club de lectură

1. Date generale

Clasa / grupul:

Număr elevi implicați:

Situația socio-educatională a elevilor:

Cadru didactic coordonator:

Parteneri implicați:

2. Contextul situației

Descrierea dificultăților:

3. Obiectivul intervenției

- Îmbunătățirea competențelor de lectură
- Creșterea motivației
- Reducerea izolării sociale
- Creșterea încrederii în sine
- Formarea unei rutine legate de învățare

4. Descrierea intervenției

- Lectură în perechi
- Lectură pe roluri
- Discuții ghidate
- Jocuri de vocabular
- Împrumut de cărți adaptate
- Implicarea voluntarilor în sprijin individual

Descriere detaliată:

5. Observații privind evoluția elevilor

Participare săptămânală:

Progres în fluența lecturii:

Creșterea încrederii și implicării:

Relaționare cu ceilalți elevi:

6. Rezultatele obținute

- Îmbunătățirea competențelor de lectură
- Creșterea autonomiei în învățare
- Participare crescută la orele de română
- Integrare socială mai bună
- Implicare a familiei și comunității

Alte observații:

7. Concluzii și recomandări

ANEXE -PLANURI DE LECTIE

Învățămint primar

Proiect de lecție

Disciplina: Dezvoltare personală

Clasa: a II-a

Unitatea de învățare: Eu și ceilalți

Tema lecției: Să ne cunoaștem

Durata: 50 de minute

Tipul lecției: Lecție interactivă – formarea și consolidarea grupului

Profesor învăț. primar-Coman Nadia

Competențe generale

CG 1: Manifestarea unor comportamente de respect și acceptare față de sine și ceilalți.

CG 2: Dezvoltarea unor deprinderi de comunicare eficientă și cooperare în grup.

Competențe specifice

CS 1.1: Exprimarea identității personale prin elemente simple (nume, trăsături).

CS 1.2: Identificarea și respectarea regulilor de comunicare în grup.

CS 2.1: Participarea la activități de colaborare cu colegii.

Obiective operaționale

O1: își spună corect și clar numele în fața colegilor;

O2: repete numele colegilor, demonstrând atenție și memorie;

O3: manifeste respect și interes pentru identitatea celorlalți;

O4: reflecteze asupra importanței cunoașterii și respectării reciproce.

Strategii didactice

Metode: conversația, explicația, jocul interactiv „Spune-ți numele și continuă șirul”,
reflecția colectivă

Forme de organizare: frontal, cerc al clasei, individual

Resurse: spațiu liber, scaune, obiect simbolic (mingiuță/ursuleț)

Desfășurarea lecției

Evaluare

- Observarea directă a participării fiecărui elev la joc.
- Răspunsurile oferite în etapa de reflecție.
- Atitudinea de respect și implicare.

Extindere / temă opțională

Elevii pot desena acasă o «carte de vizită» cu numele lor și un simbol care îi reprezintă (animal preferat, floare, obiect).

PROIECT DE LECȚIE

Disciplina: Limba și comunicare (Limba română)

Clasa: a II-a

Tema: „Balada unui greier mic” – George Topârceanu

Tipul lecției: Lectură – învățarea unui text literar

Durata: 50 minute

Prof.înv.primar, Coman Nadia

Etapa lecției	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode/Strategii	Resurse didactice
Moment organizatoric (2')	Salută clasa, verifică prezența, creează un climat de lucru plăcut.	Răspund la salut, se pregătesc de lecție.	Conversație introductivă	—
Captarea atenției (3')	Prezintă imagini cu un greier și o furnică. Întreabă: «Dacă ar putea vorbi, ce și-ar spune?»	Privesc imaginile, formulează posibile replici între personaje.	Conversație euristică, brainstorming	Imagini cu greierele și furnica
Anunțarea temei și obiectivelor (2')	Anunță titlul poeziei, autorul și ce vor învăța elevii.	Ascultă, notează tema.	Expunere frontal	Manual/fișă cu textul
Dirijarea învățării (15')	Citește expresiv poezia. Explică vocabularul dificil. Pune întrebări de înțelegere.	Ascultă, apoi citesc pe rând strofele. Răspund la întrebări.	Lectura explicativă, conversația, problematizarea	Manual, text pe fișă
Fixarea cunoștințelor (15')	Împarte clasa în grupe. Dă sarcini: - Grupa I:	Lucrează în grupuri, notează răspunsuri,	Lucru pe grupe, metoda cubului (descriere, interpretare,	Fișe de lucru, markere, coli mari

	calitățile furnicii - Grupa II: ce face greierele vara și iarna - Grupa III: învățătura poeziei	prezintă concluziile în fața clasei.	explicație)	
Feedback / Evaluare (10')	Organizează joc de rol: doi-trei elevi interpretează scena dintre greiere și furnică. Conduce discuția finală: «Cum s-a simțit greierele?», «De ce furnica a reacționat așa?», «Ce învățăm noi?»	Unii elevi interpretează rolurile, ceilalți urmăresc și comentează.	Joc de rol, conversație reflexive	Cartonașe cu replici, costume simple (opțional)
Încheierea lecției (3')	Recapitulează ideile principale. Dă tema: «Scrie câteva versuri/rânduri în care să spui ce ai fi făcut dacă erai furnica.»	Răspund la recapitulare, notează tema.	Conversație recapitulativă, sarcină pentru acasă	Manual/caiete

Disciplina: EDUCAȚIE FIZICĂ - GIMNAZIU

Acest set de activități oferă exemple concrete de bune practici incluzive care pot fi utilizate în cadrul lecțiilor de educație fizică, pentru a asigura participarea activă a tuturor elevilor — inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Scopul lor este dezvoltarea cooperării, empatiei și a sentimentului de reușită comună.

Jocul cooperativ „Podul prieteniei”

Descriere: Elevii formează perechi sau grupuri și trebuie să traverseze un „pod” improvizat din saltele, cercuri sau bănci, fără a atinge solul.

Adaptări:

Elevii cu dificultăți motorii pot fi sprijiniți de colegi sau pot executa mișcările din poziție stabilă.

Se pot folosi materiale moi și spații clar delimitate vizual.

Ștafeta prieteniei

Descriere: Echipe mixte de elevi parcurg trasee scurte, transmițând un obiect simbolic (minge, eșarfă) colegului următor.

Adaptări:

Distanță redusă pentru elevii cu CES.

Posibilitatea de a merge în loc de alergare.

Folosirea de indicatoare colorate pentru orientare.

Cercul cooperării

Descriere: Elevii stau în cerc și mențin o minge în aer, lovind-o ușor cu palmele, astfel încât să nu cadă.

Adaptări:

Folosirea unei mingi mai mari și mai ușoare.

Elevii cu CES pot lovi mingea din poziție statică.

Colegii oferă sprijin și încurajări verbale.

Jocul „Urmează liderul”

Descriere: Un elev efectuează mișcări simple (mers, sărit, întinderi), iar ceilalți îl imită.

Adaptări:

Elevii cu deficiențe motorii pot fi lideri pentru exerciții statice (mișcări ale brațelor, capului, trunchiului).

Profesorul oferă modele vizuale și ritm lent pentru claritate.

Traseul cooperativ

Descriere: Grupurile de elevi parcurg un traseu cu obstacole (conuri, jaloane, cercuri), având sarcini de colaborare (ex: transportul unui obiect comun).

Adaptări:

Trasee scurtate și materiale colorate pentru orientare.

Elevii cu CES pot realiza doar o parte a traseului sau variante simplificate (mers în loc de alergare).

Jocul „Cine mă ajută?”

Descriere: Elevii primesc situații (ex: „mi-a căzut mingea”, „am obosit”) și colegii trebuie să reacționeze ajutându-i.

Adaptări:

Elevii cu dificultăți de comunicare pot arăta gestual nevoia de ajutor.

Încurajarea răspunsului empatic și pozitiv al colegilor.

Exerciții de relaxare în perechi

Descriere: După activitățile dinamice, elevii lucrează în perechi la exerciții ușoare de întindere și respirație.

Adaptări:

Alegerea unui partener stabil pentru elevii cu CES.

Comenzi clare, ton calm și ritm lent al exercițiilor.

Jocul „Steagul echipei”

Descriere: Echipele colaborează pentru a aduce „steagul” propriei echipe într-un punct stabilit, respectând regulile și fair-play-ul.

Adaptări:

Sarcini adaptate nivelului fiecărui elev.

Roluri alternative (arbitru, coordonator, observator) pentru elevii cu limitări motorii.

✓CONCLUZIE

Aceste activități încurajează participarea activă, empatia și cooperarea între elevi, valorificând potențialul fiecăruia.

Prin adaptarea materialelor, duratei și intensității efortului, fiecare elev poate trăi bucuria reușitei, indiferent de nivelul său de dezvoltare motrică sau de învățare.

Disciplina: Educație fizică

Clasa: a VII-a

Durata: 50 minute

Tema lecției: Dezvoltarea vitezei și coordonării în alergare

Tipul lecției: Lecție mixtă (învățare + consolidare)

Locul desfășurării: Terenul școlii

1. OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La sfârșitul lecției, elevii vor fi capabili să:

- O1: execute corect exerciții de alergare cu modificarea vitezei și direcției;
- O2: manifeste spirit de echipă și respect reciproc în activități;
- O3: își adapteze efortul propriu în funcție de capacitățile individuale;
- O4 (inclusiv): participe activ toți elevii, inclusiv cei cu cerințe educaționale speciale (CES), prin adaptarea sarcinilor de mișcare.

2. MATERIALE ȘI MIJLOACE

Jaloane, conuri, cercuri, mingi ușoare, fluier, veste colorate, foi de observație.

Pentru elevii cu CES: mingi moi, jaloane vizibile, timp suplimentar, încurajare verbală, partener de sprijin.

3. DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

I. Organizarea colectivului (5 minute)

- Alinierea, salutul, verificarea echipamentului.
- Prezentarea temei și a obiectivelor.
- Încălzire generală: exerciții de mobilitate și respirație.

Adaptare: elevii cu dificultăți motorii pot efectua mișcările din poziție statică sau cu intensitate redusă.

II. Partea principală (35 minute)

1. Exerciții de viteză și coordonare (10 min):

- Alergare printre jaloane, schimbarea direcției la semnal sonor.
- Joc „Prinde-l dacă poți”.

Adaptare: distanță redusă, timpi diferențiați, partener de sprijin.

2. Joc aplicativ – „Ștafeta culorilor” (15 min):

- Elevii, în echipe, parcurg traseul în funcție de culoarea indicată.

Adaptare: elevii cu CES pot alege doar două culori preferate și execută variante mai

simple (mers în loc de alergare).

3. Joc de echilibru și coordonare (10 min):

- Transportarea mingii pe o linie fără a o scăpa.

Adaptare: folosirea unei mingi mai mari și moi, distanță redusă.

III. Revenirea organismului după efort și evaluare (10 minute)

- Exerciții de respirație și relaxare.
- Discuție ghidată: „Cum ne-am simțit în timpul jocurilor?”
- Autoevaluare cu simboluri: ☐ – am participat activ / ☐ – am încercat / ☐ – am avut nevoie de ajutor.

Adaptare: elevii cu CES pot utiliza pictograme sau gesturi pentru exprimarea răspunsurilor.

4. STRATEGII DE INCLUZIUNE

- Grupuri mixte și sprijin reciproc între colegi.
- Feedback pozitiv și individualizat.
- Adaptarea duratei, intensității, materialelor și sarcinii.
- Colaborare cu profesorul de sprijin.
- Utilizarea de comenzi vizuale și verbale clare.

5. EVALUARE

- Observarea comportamentului motric și a implicării.
- Fișe de autoevaluare și evaluare colegială.
- Accent pe progres individual, nu pe performanță absolută.
- Criterii: participare activă, efort personal, cooperare, respectarea regulilor.

6. ADAPTĂRI PENTRU ELEVI CU CES

- Elevi cu deficiențe motorii: reducerea distanțelor, intensitate moderată, utilizarea de parteneri de sprijin.
- Elevi cu TSA: activități previzibile, instrucțiuni clare, repetiții frecvente, feedback calm.
- Elevi cu dificultăți de învățare: sarcini simple, încurajări frecvente, demonstrație vizuală.
- Toți elevii: aprecierea progresului individual și stimularea motivației intrinseci.

7. REFLECȚIE ASUPRA LECȚIEI

Lecția a urmărit implicarea activă a tuturor elevilor, indiferent de nivelul de dezvoltare motrică, prin activități adaptate și cooperare între colegi. Accentul a fost pus pe bucuria mișcării, dezvoltarea abilităților motrice de bază și formarea atitudinilor pozitive față de activitatea fizică.

Disciplina: RELIGIE - GIMNAZIU

Exemple de activități incluzive care pot fi integrate în lecțiile de Religie, în special pentru tema „Iubirea față de aproapele”, având scopul de a promova participarea activă a tuturor elevilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Povestea ilustrată colaborativă

Elevii lucrează în grupuri pentru a crea o povestioară despre ajutor, prietenie sau bunătațe.

Adaptări:

- elevii cu dificultăți de scriere pot contribui prin desen;
- elevii cu TSA pot aranja imaginile în ordinea corectă (secvențial);
- elevii cu deficiențe motorii pot dicta colegilor textul.

Copacul faptelor bune

Fiecare elev scrie pe o frunză de hârtie o faptă bună pe care a făcut-o sau ar vrea s-o facă. Frunzele se lipesc pe un „copac” desenat pe panou.

Adaptări:

- pictograme pentru elevii cu dificultăți de scriere;
- utilizarea de culori și texturi diferite pentru elevii cu deficiențe senzoriale.

Jurnalul recunoștinței

Elevii notează zilnic (sau săptămânal) o situație în care au primit sau oferit iubire și ajutor.

Adaptări:

- elevii pot desena în loc să scrie;
- se poate face o variantă orală sau audio pentru cei cu dificultăți de citire.

Scenete și jocuri de rol

Elevii interpretează scurte scenete inspirate din parabole (ex: „Samariteanul milostiv”, „Fiul risipitor”).

Adaptări:

- roluri potrivite pentru nivelul fiecărui elev;
- sprijin vizual (imagini cu acțiunile personajelor);
- profesorul sau colegii pot ajuta la redarea replicilor.

Cutia recunoștinței

Într-o cutie decorată, elevii introduc bilețele cu „Mulțumesc” adresate colegilor. Se citesc câteva la finalul săptămânii.

Adaptări:

- bilețele pre-scrise din care elevii cu CES aleg potrivite;
- folosirea de emoticoane pentru exprimare non-verbală.

Cercul încrederii

Elevii stau în cerc și, pe rând, spun o calitate pozitivă a colegului din dreapta.

Adaptări:

- elevii care nu doresc să vorbească pot arăta un simbol (ex: o inimă decupată, un desen);
- profesorul oferă sprijin și modele de formulări simple.

Rugăciunea comună pentru aproapele

Elevii formulează împreună o scurtă rugăciune pentru o persoană care are nevoie de sprijin.

Adaptări:

- elevii cu CES pot contribui prin imagini sau printr-un cuvânt simbolic („iubire”, „ajutor”, „pace”).

Panoul clasei – „Fapte de iubire”

Se creează un colț vizual al clasei unde se afișează desene, citate biblice și fapte bune realizate de elevi.

Adaptări:

- elevii pot contribui cu desene, simboluri sau decupaje în locul textului scris.

CONCLUZIE

Aceste activități promovează empatia, colaborarea și incluziunea în mediul școlar. Prin diversificarea sarcinilor și utilizarea materialelor vizuale și tactile, elevii cu CES pot participa activ și se pot simți valorizați în cadrul lecțiilor de Religie.

PLAN DE LECȚIE INCLUZIVĂ

Disciplina: Religie

Clasa: a VI a

Durata: 50 minute

Tema lecției: Iubirea față de aproapele

Tipul lecției: Învățare și formare atitudinală

Locul desfășurării: Sala de clasă

1. OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La sfârșitul lecției, elevii vor fi capabili să:

- O1: identifice sensul iubirii față de aproapele în învățătura creștină;
- O2: dea exemple de fapte prin care pot arăta iubire și respect față de ceilalți;
- O3: manifeste atitudini de empatie, bunătate și cooperare în activitățile de grup;
- O4 (inclusiv): participe activ toți elevii, inclusiv cei cu CES, prin activități adaptate și suport personalizat.

2. MATERIALE ȘI MIJLOACE

Biblia, imagini și fișe ilustrative, citate biblice scrise pe cartonașe, carton colorat, markere, fișe de lucru.

Pentru elevii cu CES: texte simplificate, imagini explicate, activități concrete, suport vizual suplimentar.

3. DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

I. Moment organizatoric (5 minute)

- Salutul, rugăciunea de început, verificarea prezenței.
 - Anunțarea temei: „Astăzi vom vorbi despre iubirea față de aproapele nostru.”
- Adaptare: elevii cu TSA pot urmări prezentarea temei cu sprijin vizual (imagine cu inima, simbolul iubirii).

II. Captarea atenției (5 minute)

- Povestioară scurtă: „Samariteanul milostiv”.
 - Întrebări: Cine este aproapele nostru? Cum putem ajuta?
- Adaptare: folosirea imaginilor secvențiale pentru a ilustra povestea; elevii cu dificultăți de citire pot asculta textul audio.

III. Dirijarea învățării (20 minute)

- Discuție ghidată despre formele iubirii creștine (respect, ajutor, iertare).

- Activitate de grup: elevii primesc cartonașe cu situații din viața de zi cu zi (ex: un coleg trist, un vecin bolnav) și discută cum pot arăta iubire față de aproapele.

Adaptare: elevii cu CES pot alege din imagini acțiunile potrivite; pot lucra în perechi cu colegi de sprijin.

- Exercițiu practic: realizarea „Copacului iubirii” – fiecare elev lipește o frunză pe care scrie un gest de bunătate.

Adaptare: elevii cu deficiențe motorii pot dicta gestul unui coleg; elevii cu dificultăți de scriere pot desena simbolic gestul (ex: o inimă, o mână care ajută).

IV. Fixarea și consolidarea (10 minute)

- Joc: „Spune o faptă bună!” – fiecare elev spune o acțiune concretă prin care arată iubire.

Adaptare: elevii cu CES pot arăta imagini sau pictograme reprezentând fapta bună.

- Citat biblic: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.” (Matei 22, 39) – citit și explicat împreună.

V. Încheierea lecției (10 minute)

- Recapitulare prin întrebări scurte.

- Rugăciune finală: „Doamne, ajută-ne să fim buni unii cu alții.”

- Autoevaluare: elevii aleg o față zâmbitoare în funcție de implicarea lor.

Adaptare: utilizarea de culori (verde – am participat, galben – am încercat, albastru – am avut nevoie de sprijin).

4. STRATEGII DE INCLUZIUNE

- Grupuri mixte, colaborare între elevi.

- Limbaj clar, propoziții scurte și sprijin vizual.

- Feedback pozitiv, accent pe progresul personal.

- Implicarea elevilor în activități creative și practice.

- Cooperare cu profesorul de sprijin pentru adaptarea materialelor.

5. EVALUARE

- Observarea participării și a atitudinilor față de colegi.

- Fișe de autoevaluare / auto-reflecție.

- Scenete scurte sau desene care ilustrează iubirea față de aproapele.

- Criterii: implicare, atitudine pozitivă, cooperare, empatie.

6. ADAPTĂRI PENTRU ELEVI CU CES

- Elevi cu deficiențe de învățare: instrucțiuni clare, timp suplimentar, texte simplificate.

- Elevi cu TSA: structurarea lecției în pași previzibili, suport vizual, ton calm.

- Elevi cu deficiențe senzoriale: folosirea de materiale tactile / audio.

- Elevi cu deficiențe motorii: sarcini de exprimare orală sau artistică.
- Toți elevii: valorizarea efortului personal și a comportamentelor pozitive.

7. REFLECȚIE ASUPRA LECȚIEI

Lecția a urmărit dezvoltarea unei atitudini creștine bazate pe iubire, respect și empatie.

Toți elevii, inclusiv cei cu CES, au fost implicați prin activități accesibile și colaborative.

Accentul s-a pus pe trăirea valorilor creștine și aplicarea lor în viața cotidiană.

Tema: My Home

1. Competențe specifice

- Identificarea și denumirea camerelor: kitchen, bathroom, bedroom, living room, garden.
- Formularea de propoziții simple: „This is the ____.”
- Participarea la activități în perechi și pe centre.
- Exprimarea preferințelor personale.

2. Strategii incluzive

- Suport vizual (pictograme, carduri mari).
- Materiale tactile pentru elevii cu CES.
- Fișe diferențiate pe niveluri.
- Lucru în perechi mixte (sprijin-avansat).
- Instrucțiuni scurte, modelare și repetiție.

3. Desfășurarea lecției

I. Moment organizatoric (3 min)

- Salutul și verificarea stării emoționale cu emoticoane.

II. Captarea atenției (5 min)

- Profesorul arată o casă ilustrată; elevii ghicesc camerele.
- Elevul cu CES primește rol vizual (ține un card).

III. Predarea vocabularului (10 min)

- Introducerea termenilor: kitchen, bedroom, bathroom, living room, garden.
- Activitate TPR: „Go to the kitchen!” – elevii merg/arată cardurile.

IV. Activități pe centre (10 min)

Centrul 1: Puzzle tactil al casei.

Centrul 2: Fișe diferențiate.

Centrul 3: Colțul de vorbire – „This is the bedroom.”

V. Aplicare (10 min)

- Realizarea unui „Mini-Home Booklet”.
- Elevii cu CES folosesc cuvinte predecupate.

VI. Evaluare (5 min)

- Checklist vizual: recunoaștere, pronunție, propoziție.

- Feedback personalizat: „Foarte bine!”, „Hai să repetăm împreună.”

VII. Încheiere (2 min)

- Cântecele și alegerea unui emoticon pentru starea de la final.

Lecție incluzivă -Limba Engleză

Clasa: a V-a

Tema: „My Family”

Competențe vizate:

- Exprimarea propozițiilor simple despre familie.
- Utilizarea vocabularului de bază (mother, father, brother, sister, grandparents).

Obiective operaționale:

- Elevii vor putea să numească membrii familiei în engleză.
- Elevii vor putea să scrie 3 propoziții despre familia lor.

Strategii incluzive:

- Sarcini diferențiate:
 - Elevii avansați – scriu o scurtă descriere (5–6 propoziții).
 - Elevii cu nivel mediu – formulează 3 propoziții corecte.
 - Elevii cu dificultăți – identifică cuvintele corecte prin imagini și le asociază cu membrii familiei.

Activitate practică:

- Joc „Who is missing?” – profesorul afișează imagini cu familia, apoi ascunde una; elevii spun cine lipsește.
- Elevii desenează familia lor și scriu propoziții adaptate nivelului lor.

Evaluare:

- Evaluare orală (naming game).
- Feedback personalizat, subliniind efortul și progresul, nu doar corectitudinea.

Anexa 2 – Rubrică de evaluare incluzivă

Profesorul marchează nivelul atins și oferă feedback individual (ex.: „Ai reușit să folosești corect 4 cuvinte despre familie. Data viitoare încearcă să adaugi și o propoziție cu bunici.”)

Anexa 3 – Fișă de monitorizare a progresului elevului

Elev: _____

Clasa: _____

Tema: „Vocabulary – My Family”

Observații profesor:

.....

Recomandări pentru acasă:

.....

7. ANEXE-FIȘE EXERCITII EDUCAȚIE INCLUZIVĂ

Activități practice recomandate în terapia prin artă

1. Desen automat (flux de gânduri)

- Lasă mâna să se miște liber pe hârtie, fără a planifica desenul.
- Exprimi gânduri, tensiuni sau emoții inconștiente.
- Ideal pentru relaxare și introspecție.

2. Desenează-ți casa visurilor (concentrează-te pe creativitate și dorințe)

- Imaginează o casă ideală, confortabilă și plină de elemente care te reprezintă.
- Poți include camere simbolice, ferestre către viitor sau spații de siguranță.
- Activitate care stimulează speranța și exprimarea nevoilor personale.

3. Desenează-ți viața ca un copac

- Rădăcinile: relațiile importante (familie, prieteni)
- Tulpina: personalitatea ta, punctele forte și provocările
- Coroana: emoțiile, visurile și starea de bine actuală
- Un mod vizual de a reflecta la sine și dezvoltare personală.

4. Colorarea mandalelor (relaxare și exprimare de sine, conform lui C.G. Jung)

- Alegerea și colorarea mandalelor sprijină calmarea mentală.
- Ajută la reglarea emoțională și centrare interioară.
- Culoarea aleasă reflectă starea interioară a momentului.

5. Creează-ți familia din lut

- Modelează fiecare membru al familiei din lut sau plastilină.
- Observă proporțiile, formele și spațiul dintre figurine.
- Activitate profundă care stimulează conștientizarea relațiilor și dinamicilor emoționale

Activități de Storytelling pentru elevi

☐ 1. Poveste cu zaruri (Story Cubes)

Materiale: Zaruri cu imagini sau cuvinte (poți desena pe fețele zarurilor)

Instrucțiuni: Elevul aruncă 3–5 zaruri și creează o poveste în care apar toate elementele

(ex: o pisică, un ceas, un nor).

☐ Dezvoltă: creativitate, improvizație, structură narativă

☐ 2. Cutia misterelor

Materiale: O cutie opacă cu obiecte diverse (cheie, scoică, bilet, creion etc.)

Instrucțiuni: Elevul extrage un obiect și inventează o poveste în care acel obiect are un rol important.

☐ Dezvoltă: spontaneitate, vocabular descriptiv

☐ 3. Poveste în lanț

Instrucțiuni: Primul elev începe cu o propoziție („Într-o zi, un iepure a găsit...”); următorul continuă cu altă propoziție și așa mai departe.

☐ Dezvoltă: ascultare activă, cooperare, coerență

☐ 4. Poveste din 3 cuvinte

Instrucțiuni: Profesorul oferă 3 cuvinte (ex: „balon, crocodil, bibliotecă”). Elevii trebuie să creeze o poveste coerentă care să le includă.

☐ Dezvoltă: gândire flexibilă, structură logică

☐ 5. Teatru povestit (Story Drama)

Instrucțiuni: Elevii aleg o poveste cunoscută (sau inventată) și o dramatizează în fața clasei, în roluri.

☐ Dezvoltă: exprimare corporală, emoțională și orală

☐ 6. Poveste din imagini

Materiale: Fotografii sau ilustrații amestecate (pot fi din reviste sau decupate).

Instrucțiuni: Elevii aleg 3–4 imagini și le aranjează într-o ordine logică, construind o poveste pe baza lor.

☐ Dezvoltă: gândire narativă, exprimare vizuală

☐ 7. Ce-ar fi fost dacă...?

Instrucțiuni: Elevii primesc o situație ipotetică (ex: „Ce-ar fi fost dacă animalele ar merge la școală?”) și construiesc o poveste pe baza acesteia.

☐ Dezvoltă: gândire divergentă, imaginație

Art Therapy – Terapia prin artă

Terapia prin artă este o formă de terapie expresivă care folosește procesele artistice (desen, pictură, modelaj, colaj, scris creativ etc.) pentru a explora emoții, a reduce stresul, a spori conștientizarea de sine și a îmbunătăți sănătatea mintală. Nu este necesar ca

persoana să aibă talent artistic – accentul este pus pe procesul creativ, nu pe produsul final.

☐ Cum funcționează:

- Persoana este încurajată să se exprime liber prin forme vizuale sau tactile.
- Procesul de creare a unei lucrări ajută la:
 - identificarea și exprimarea emoțiilor greu de verbalizat,
 - reducerea anxietății și a tensiunii,
 - dezvoltarea unei relații sigure cu terapeutul/art-terapeutul.
- Activitatea este urmată uneori de o reflecție ghidată verbal, în funcție de context.

☐ Instrumente folosite:

- Desen (cu creioane, markere, cărbune)
- Pictură (acuarelă, tempera, acrilic)
- Colaj (cu reviste, hârtie colorată)
- Lut / plastilină / modelaj
- Jurnal artistic (combinație de desen și scris)
- Tehnici mixte: mandale, pictură emoțională, siluete, copacul vieții etc.

☐ Beneficii:

- Ajută la gestionarea emoțiilor dificile.
- Sprijină dezvoltarea personală și stima de sine.
- Oferă un mediu sigur de explorare și eliberare emoțională.
- Poate fi folosită cu copii, adolescenți, adulți și vârstnici.
- Poate fi adaptată în contexte educaționale, terapeutice sau de dezvoltare personală.

☐ Cine o poate aplica:

- Art-terapeuți acreditați (în contexte clinice).
- Profesori, consilieri sau educatori (în contexte educative și de dezvoltare personală, cu limite clare).

- Activitățile de tip art-terapie în școli pot susține starea de bine, autocunoașterea și exprimarea nonverbală a elevilor.

Atelier de autocunoaștere: Copacul vieții

☐ Instrucțiuni pentru participanți

Desenează un copac care te reprezintă, din copilărie până în prezent (vârsta actuală). Include rădăcini, trunchi, ramuri, frunze, poate și fructe sau flori. Fiecare parte a copacului simbolizează o etapă, un sprijin sau o trăire importantă din viața ta. Poți adăuga elemente simbolice (animale, vreme, fundal etc.) dacă simți că te ajută.

☐ Interpretarea metaforică a părților copacului

- Rădăcini: Originile tale, familia, valorile, educația timpurie
- Trunchiul: Personalitatea, reziliența, dezvoltarea ta ca adult
- Ramurile: Visuri, direcții în viață, dezvoltare profesională
- Frunzele: Experiențe, realizări, oameni care te-au atins
- Fructele / florile: Rezultatele muncii, contribuțiile tale
- Vremea / fundalul: Emoții, stări interioare, contexte de viață

☐ Întrebări de reflecție

1. Ce parte din copacul tău este cel mai dezvoltată? Ce parte este mai fragilă?
2. Ce ai desenat intuitiv și ce ai ales conștient?
3. Există urme de dificultate, tăieturi, secetă, vânt? Ce le-a provocat?
4. Cum arată „solul” tău acum? Ai rădăcini puternice?
5. Ce ai dori să adaugi în viitor copacului tău?
6. Cum se leagă descoperirile tale de rolul tău de profesor și de ideea de echitate în educație?

Pentru concentrarea grupului – Mers și acțiuni la semnal

Acest exercițiu este conceput pentru a antrena atenția colectivă și sincronizarea grupului. Elevii se deplasează liber în spațiu și reacționează imediat la comenzile sonore ale liderului (bătăi din palme), executând mișcări prestabilite. Este o activitate energizantă, amuzantă și utilă pentru reglarea atenției în clasă.

☐ Instrucțiuni:

- Elevii se deplasează liber prin clasă sau un spațiu mai larg, mergând calm și atent, fără a vorbi.
- Profesorul (sau un elev ales ca lider) bate din palme:
 - 1 bătaie = Îngheață (se opresc complet, ca o statuie)
 - 2 bătăi = Se așază (sau ghemuiesc) pentru 3 secunde, apoi continuă mersul
 - 3 bătăi = Se apleacă și spun: „Sunt atent!”
- Jocul continuă 3–5 minute, cu schimbări rapide între semnale.
- Se pot adăuga alte comenzi (ex: ridică brațele, bate din palme o dată și schimbă direcția etc.).
- La final, se discută:
 - Cum te-ai simțit?
 - A fost ușor să reacționezi la semnal?
 - Ce te-a ajutat să fii atent?

☐ Scopul exercițiului:

- Dezvoltarea atenției auditive și reacției rapide.
- Consolidarea coeziunii și sincronizării grupului.
- Pregătirea pentru activități care cer concentrare crescută.

☐ Sugestii:

- Se poate juca pe fundal muzical lent, liderul oprind muzica înainte de semnal.
- Poate fi adaptat în aer liber, folosind și semnale vizuale (mâini ridicate, schimbarea poziției liderului).

Gustă și simte – Explorarea conștientă a gustului și mirosului

Acest exercițiu de mindfulness îi încurajează pe elevi să mănânce cu atenție, să observe aroma, textura și emoțiile asociate fiecărei înghițituri. Este un exercițiu excelent pentru dezvoltarea conștientizării senzoriale și a autoobservării.

☐ Instrucțiuni:

- Alegeți un aliment simplu (ex: o bucățică de măr, o stafidă, un cub de ciocolată, un biscuit etc.).
- Elevii privesc atent alimentul: forma, culoarea, textura.
- Îl miros cu ochii închiși. Întrebări posibile:
 - Ce miros are? Îți amintește de ceva?
- Îl gustă încet, fără să vorbească.
 - Observă textura, aroma, cum se schimbă gustul.
 - Ce simți? E dulce, acru, crocant, moale?
- După ce termină, discută în cerc:
 - Ce ai simțit?
 - Ce emoții ai avut?
 - A fost diferit față de cum mănânci de obicei?

☐ Nivel următor – Testul mirosului:

- Se oferă elevilor recipiente mici cu condimente, fructe sau plante aromatice (mentă, scorțișoară, lămâie etc.).
- Elevii încearcă, cu ochii închiși, să identifice mirosul.
- Se notează reacțiile: Ce au simțit? Ce le-a plăcut? Ce le-a fost greu de recunoscut?

☐ Scopul exercițiului:

- Creșterea atenției față de prezent.
- Exersarea simțurilor și exprimarea emoțiilor.
- Cultivarea recunoștinței pentru hrană și corp.

Pentru activarea creierului – Lanțul de asocieri

Acest exercițiu este conceput pentru a stimula creativitatea, conexiunile logice și spontaneitatea elevilor. Prin asocieri rapide de idei, vocabular sau imagini, elevii își antrenează atenția, flexibilitatea mentală și cooperarea în grup.

☐ Instrucțiuni:

- Elevii stau în cerc (sau în bănci, dacă e în clasă).
- Profesorul spune un cuvânt de pornire (ex: „soare”).
- Următorul elev spune un cuvânt care asociază liber cu primul (ex: „cald”).
- Al treilea elev asociază cuvântul anterior (ex: „vară”), și așa mai departe.
- Regula este: fără pauză lungă (max. 3 secunde pentru răspuns). Dacă un elev întârzie sau repetă un cuvânt, poate primi o provocare distractivă (ex: un gest amuzant).
- Se poate juca în mai multe runde cu cuvinte de plecare diferite.

☐ Variante:

- Pe teme: natură, școală, emoții, animale etc.
- Cu obiecte vizuale: profesorul arată o imagine, iar elevii lansează asocieri legate de ea.
- În scris: elevii scriu cât mai multe asocieri într-un minut.

☐ Scopul exercițiului:

- Activarea și „încălzirea” mentală a grupului.
- Dezvoltarea gândirii rapide și creative.
- Îmbunătățirea vocabularului și exprimării spontane.
- Crearea unei atmosfere dinamice și amuzante în clasă.

Partea corpului – Relaxare prin conștientizarea corporală

(exercițiu bazat pe antrenamentul autogen)

Acest exercițiu îi ajută pe elevi să devină conștienți de propriul corp, să-și relaxeze mușchii și să-și liniștească mintea, prin concentrarea atenției pe diferite părți ale corpului. Este o tehnică de calmare eficientă în momentele de stres sau agitație.

☐ Instrucțiuni:

- Elevii se așază confortabil pe scaun sau se întind pe podea, cu ochii închiși.
- Profesorul (sau o înregistrare audio) le ghidează atenția asupra fiecărei părți a corpului:
 - „Simte cum brațul tău drept devine greu...”
 - „Acum brațul stâng... simte-l relaxat și cald...”
 - „Simte cum pieptul se ridică ușor cu fiecare respirație...”
 - „Picioarele sunt moi și liniștite...”
- Se folosește un ton calm și lent, lăsând pauze între propoziții.
- Exercițiul durează 5–10 minute.
- La final, elevii își deschid ochii lent și inspiră adânc.

☐ Scopul exercițiului:

- Relaxarea profundă a corpului.
- Conștientizarea senzațiilor corporale.
- Reducerea stresului și a tensiunii nervoase.
- Îmbunătățirea atenției și autoreglării emoționale.

Sunetele din jur – Ascultă cu atenție

Acest exercițiu de mindfulness are ca scop dezvoltarea atenției și antrenarea concentrării prin ascultarea conștientă a sunetelor din mediu.

☐ Instrucțiuni:

- Elevii se așază confortabil pe scaune sau pe jos.
- Închid ochii pentru a-și concentra atenția asupra auzului.
- Timp de 1–2 minute, ascultă în liniște toate sunetele din jur: pași, păsări, vânt, colegi, obiecte, mașini etc.
- După ascultare, profesorul poate întreba:
 - Ce sunete ai auzit?
 - Poți identifica sursa fiecărui sunet?
 - Care sunet ți-a atras cel mai mult atenția?

☐ Scopul exercițiului:

- Îmbunătățirea capacității de concentrare.
- Creșterea conștientizării momentului prezent.
- Reducerea stresului și stimularea liniștii interioare.

☐ Variante:

- Se poate repeta afară, într-un parc sau curtea școlii.
- Elevii pot desena ce au auzit sau pot scrie o „hartă a sunetelor”.

Pentru armonizare cu ceilalți – Tai Chi în grup

Exercițiu inspirat din mișcările Tai Chi pentru reglaj emoțional și conectare în grup

Acest exercițiu inspirat din mișcările lente și fluide ale Tai Chi-ului are rolul de a calma mintea, de a conecta elevii între ei prin mișcare sincronizată și de a încuraja respectul reciproc, răbdarea și atenția față de grup.

☐ Instrucțiuni:

- Elevii stau în cerc sau în rânduri, la o distanță confortabilă unii de alții.
- Un elev (sau profesorul) preia rolul de lider și începe o mișcare lentă (ex: ridicarea brațelor, rotirea palmelor, pas înainte).
- Ceilalți urmăresc cu atenție și imită mișcările, fără să vorbească.
- După câteva mișcări, liderul se schimbă (fie spontan, fie la semnal), iar alt elev propune noi mișcări.
- Mișcările trebuie să fie fluide, lente și continue, ca într-un dans lent.
- Se pot adăuga elemente de respirație: „Inspirăm în timp ce ridicăm brațele, expirăm când le coborâm.”

☐ Scopul exercițiului:

- Dezvoltarea atenției și coordonării.
- Crearea unui sentiment de conexiune și armonie în grup.
- Reducerea stresului și tensiunilor dintre colegi.
- Încurajarea exprimării prin mișcare nonverbală.

☐ Sugestii:

- Se poate face pe fundal muzical calm (instrumental sau natură).
- Se poate introduce tema „valurilor”, „norilor” sau „frunzelor în vânt” pentru a inspira mișcările.
- Recomandat în momentele de tranziție sau la începutul/încheierea orei.

REALIZEAZĂ O MAȘINĂ PENTRU PRODUCȚIE

Joc de echipă pentru creativitate și colaborare

Obiectiv:

Să crezi în echipă o „mașinărie vie” compusă din gesturi și sunete care funcționează împreună.

□ Reguli:

- Elevii lucrează în echipă – de preferat grupuri de 4–8 copii.
- Primul elev intră în „spațiul de lucru” și alege un gest repetitiv și un sunet asociat (ex: bate din palme și zice „tic!”).
- Al doilea elev intră și se atașează de primul, adăugând un alt gest și sunet (ex: se mișcă lateral și zice „tac!”).
- Fiecare elev care intră adaugă o nouă parte funcțională la „mașină”, conectându-se fizic (ușor) și ritmic la mișcarea colegilor.
- Când toți membrii echipei sunt „componente”, mașina funcționează câteva secunde – toți își repetă sincron gestul și sunetul.
- Profesorul sau un coleg din altă echipă poate „porni” sau „opri” mașina cu comanda „Start!” / „Stop!”.

□ Scopul jocului:

- Să funcționeze împreună ca o singură mașină coerentă.
- Să fie creativi și să colaboreze nonverbal.
- Să respecte ritmul și mișcarea grupului.

□ Beneficii:

- Îmbunătățește spiritul de echipă.
- Încurajează gândirea creativă.
- Reduce anxietatea și promovează încrederea între colegi.

Cum putem folosi storytelling-ul pentru copiii cu nevoi speciale

1. Pentru dezvoltarea comunicării și a limbajului

- Folosim povești scurte și repetitive cu imagini clare.
- Încurajăm copiii să repete replici sau să spună ce urmează.
- Poveștile pot conține gesturi, semne sau pictograme pentru sprijin vizual.
- Exemplu: povestea „Ziua mea la școală” spusă cu imagini și gesturi pentru rutina zilnică.

2. Pentru înțelegerea emoțiilor și reglare emoțională

- Creăm sau alegem povești în care personajele trăiesc emoții similare cu cele ale copilului.
- Discutăm: Ce simte personajul? Ce ai face tu în locul lui?
- Poveștile ajută copilul să recunoască și să exprime emoții într-un cadru sigur.
- Exemplu: o poveste despre un urs care se teme de întuneric – utilă pentru reducerea anxietății.

3. Pentru dezvoltarea abilităților sociale

- Poveștile pot ilustra situații de interacțiune: cum salutăm, cum cerem ceva, cum ne exprimăm politețea.
- Se pot dramatiza sau juca în scenete simple.
- Se pot folosi povești sociale (Social Stories™) create special pentru copii cu autism.

4. Pentru exprimarea creativității

- Copiii pot crea propriile povești cu ajutorul imaginilor, desenului sau aplicațiilor digitale.
- Pot fi folosite benzi desenate, pictograme sau păpuși pentru a construi povești vizuale.

5. Pentru structurarea rutinei și reducerea anxietății

- Poveștile pot fi folosite pentru anticiparea unei situații noi (ex: o vizită la dentist, o excursie).

- Le oferă copiilor o structură clară: ce se întâmplă, când, cu cine, ce se așteaptă de la ei.

Recomandări practice

- Folosește voce expresivă, gesturi, obiecte reale.
- Repetă poveștile – copiii cu CES au nevoie de predictibilitate.
- Lasă copilul să aleagă sau să schimbe elemente din poveste.
- Folosește povești audio, video, tactile sau interactive.

Tipuri de media care spun povești

☐ 1. Cărți și literatură

Cărțile rămân una dintre cele mai tradiționale și eficiente forme de storytelling. De la povești pentru copii până la romane complexe pentru adulți, literatura oferă o gamă largă de experiențe narative.

☐ 2. Filme și seriale

Utilizează imagini în mișcare, sunet și interpretarea actorilor pentru a crea povești vizuale și emoționale. Exemplu: filmele animate Disney Pixar.

☐ 3. Podcasturi și audiobook-uri

Oferă povești auditive, permițând ascultătorilor să se bucure de narațiuni în timp ce desfășoară alte activități. Podcasturile acoperă o varietate de genuri.

☐ 4. Social media și conținut digital

Platforme ca Instagram, TikTok și YouTube permit crearea și distribuirea de povești scurte și vizuale. Acestea pot fi personale, educative sau promoționale.

☐ 5. Jurnalism narativ

Se concentrează pe povestirea detaliată a evenimentelor reale, prin prisma experiențelor individuale, pentru o perspectivă mai profundă.

☐ 6. Jocuri video

Oferă povești interactive, în care jucătorii influențează cursul narațiunii prin alegerile făcute, creând o experiență personalizată.

☐ 7. Teatru și performance

Utilizează interpretarea live pentru a spune povești, combinând dialogul, mișcarea și scenografia pentru o experiență imersivă.

8. Concluzii și recomandări

O educație incluzivă și echitabilă nu înseamnă tratament identic, ci adaptarea resurselor la nevoile fiecăruia. Profesorul este facilitator, iar succesul elevului depinde de colaborarea dintre școală, familie și comunitate.

- Bibliografie:

- Suportul de curs "Education Equity - Inclusive education"
- • <https://www.itl-institute.com/erasmuspluska1courses-education-equity-inclusive-education.html>
- UNESCO – „Inclusive Education Guidelines”
- Ministerul Educației – Strategia națională pentru educație incluzivă
- Platforme: twinkl.ro, learningapps.org